

OLIY TA'LIM TIZIMIDA TA'LIM SIFATINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM JIHATLARI

Hakimova Gulmira To'xtatoshevna

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti,

Ta'lim sifatini nazorat qilish boshqarmasi boshlig'i

[Tel:+99890-602-94-44](tel:+99890-602-94-44)

E-mail: Gulmira.Hakimova@inbox.ru

Annotatsiya

Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirishning asosiy omillari[7], pedagogik jarayonni modernizatsiya qilish yo'nalishlari[10], raqamli transformatsiya[11], professor-o'qituvchilar kompetensiyalarini rivojlantirish[3], ilmiy-tadqiqot salohiyatini kuchaytirish va ta'lim sifatini baholash mexanizmlarini takomillashtirish masalalari ilmiy tahlil etiladi. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida sifatli ta'limni ta'minlash uchun amaliy takliflar ishlab chiqishga qaratilgan.

Tayanch so'z, iboralar: Oliy ta'lim, ta'lim sifati, sifat monitoring, sifatni baholash mezonlari, innovatsion ta'lim texnologiyalari, raqamli ta'lim, raqamli transformatsiya, kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik kompetensiya, o'quv dasturi (curriculum), Dual ta'lim.

KIRISH

Global raqobat kuchaygan sharoitda oliy ta'lim tizimidan yuqori malakali, raqamli kompetensiyalarga ega, innovatsion fikrlaydigan kadrlar tayyorlash talab etilmoqda[1]. Oliy ta'lim tizimida sifatni oshirish – ta'lim mazmunini zamonaviylashtirish, o'qituvchilar salohiyatini yuksaltirish[3], ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish va raqamli texnologiyalarni keng qo'llash[12] bilan bevosita bog'liq. Jahon tajribasi ta'lim sifatining yaxshilanishi mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

Asosiy qism

1. Ta'lim mazmunini modernizatsiya qilish

Zamonaviy oliy ta'limning asosiy talabi – mehnat bozori ehtiyojlariga moslashgan o'quv dasturlarini yaratishdir[6]. O'quv rejalari fanlararo integratsiya, modul va kredit tizimi, kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirilishi lozim. STEAM,

innovatsion pedagogik texnologiyalar, loyihaviy o'qitish, muammoli vaziyatlar asosida o'qitish kabi metodlar ta'lim samaradorligini oshiradi[10].

2. Professor-o'qituvchilar salohiyatini oshirish

Ta'lim sifatining asosiy omillaridan biri – pedagog kadrlar kompetensiyasidir. Ularni muntazam ravishda malaka oshirish kurslariga jalb etish, xorijiy tajriba almashish dasturlarida ishtirok etish, ilmiy izlanishlarni qo'llab-quvvatlash zarur[3]. O'qituvchilarning pedagogik mahorati, raqamli savodxonligi va ilmiy faolligi ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

3. Raqamli ta'lim texnologiyalarini joriy etish

Raqamli transformatsiya oliy ta'lim tizimining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi[12]. LMS tizimlaridan (Moodle, Canvas, Google Classroom) foydalanish, virtual laboratoriyalar, masofaviy va gibril ta'lim shakllarini takomillashtirish, sun'iy intellekt asosidagi ta'lim mahsulotlarini qo'llash o'qitish jarayonini interaktiv qiladi. Raqamli platformalarning keng joriy etilishi ta'limning shaffofligi va nazorat mexanizmlarini yaxshilaydi.

4. Ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish

Oliy ta'lim muassasalari ilmiy markazlar, texnoparklar, startap laboratoriyalar orqali ilmiy salohiyatni rivojlantirishi zarur. Talabalar va yosh tadqiqotchilarni ilmiy loyihalarga jalb etish, grantlar bilan qo'llab-quvvatlash, mahalliy va xalqaro ilmiy hamkorlikni kengaytirish ta'lim sifati va universitet reytinglariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi[5].

5. Ta'lim sifatini baholash tizimini takomillashtirish

Shaffof baholash, ichki va tashqi audit, akkreditatsiya tizimlari oliy ta'lim muassasasining sifat ko'rsatkichlarini aniqlashda muhimdir. Xalqaro reytinglar (QS, THE)da ishtirok etish ta'lim sifatiga qo'yiladigan talablarni oshiradi va raqobatbardoshlikni kuchaytiradi. Akademik halollik tamoyillariga amal qilish ta'lim sifatining uzviy qismidir[4].

6. Ta'lim muhiti va infratuzilmani yaxshilash

Kutubxonalar fondini boyitish, zamonaviy laboratoriyalarni jihozlash, kampus infratuzilmasini rivojlantirish, talabalarga psixologik xizmat va inklyuziv ta'lim imkoniyatlarini yaratish sifatli ta'limning tarkibiy qismi hisoblanadi[6]. Quvvatli internet, texnik vositalar va interaktiv o'quv xonalari talabalarning motivatsiyasi va o'qish samaradorligini oshiradi.

7. Universitet va ishlab chiqarish hamkorligini kuchaytirish

Dual ta'lim, amaliyot bazalarini kengaytirish, ish beruvchilar bilan qo'shma ta'lim dasturlari hamda zamonaviy korxonalarning ta'lim jarayoniga jalb qilinishi bitiruvchilarning bandlik imkoniyatlarini kengaytiradi. Mehnat bozori ehtiyojlariga mos yangi yo'nalishlar va kasblar ochilishi ham ta'lim sifatiga katta hissa qo'shadi.

Oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini rivojlantirish bir nechta omillarning uyg'unlashuvini talab qiladi: ta'lim mazmunini modernizatsiya qilish, pedagoglar salohiyatini oshirish[6], raqamli texnologiyalarni keng qo'llash, ilmiy izlanishlarni qo'llab-quvvatlash, ta'lim sifatini baholash tizimlarini takomillashtirish va infratuzilmaviy sharoitlarni yaxshilash. Shu bilan birga, universitet va ishlab chiqarish o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish bitiruvchilarning zamonaviy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu omillarni kompleks tarzda joriy etish oliy ta'lim tizimi samaradorligini ta'minlaydi va global raqobatga mos kadrlar tayyorlashga yordam beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini rivojlantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar so'nggi yillarda keng miqyosda rivojlanmoqda. Mazkur adabiyotlar tahlili ushbu yo'nalishda mavjud ilmiy ishlanmalar, nazariy yondashuvlar va amaliy tavsiyalarni tizimli o'rganishga tayanadi.

1. Ta'lim sifatiga oid nazariy qarashlar

A. Anderson, R. Gagné, J. Dewey kabi pedagog olimlarning ta'lim jarayonini takomillashtirishga[7] oid nazariy qarashlari ta'lim sifatining tarkibiy elementlari – maqsad, mazmun, metod, baholash tizimi va natijalarni yaxlitlikda o'rganish zarurligini ta'kidlaydi. Ushbu nazariy yondashuvlar oliy ta'limda kompetensiyaviy modelning shakllanishiga asos bo'ladi.

2. Kompetensiyaviy yondashuv nazariyasi

Xalqaro adabiyotlarda (OECD, UNESCO)[5],[6] kompetensiya – bilim, ko'nikma, munosabat va amaliy tajriba yig'indisi sifatida talqin qilinadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'lim sifatini oshirishning asosiy omillaridan biri sifatida kompetensiyaviy yondashuv oliy ta'lim dasturlarini loyihalashda yetakchi tamoyilga aylandi. Mazkur yondashuv kredit-modul tizimi bilan uyg'unlashgan holda ta'lim sifatiga yangi mazmun bag'ishlaydi.

3. Raqamli ta'lim texnologiyalari bo'yicha adabiyotlar

Zamonaviy ilmiy manbalar (Siemens, Bates, Anderson, OECD Digital Education raportlari) oliy ta'limda raqamli transformatsiyaning ta'lim sifatiga ta'sirini chuqur o'rganadi[11]. Tahlillarga ko'ra:

- LMS tizimlari o'qitish samaradorligini oshiradi;
- virtual laboratoriyalar amaliy ko'nikmalarni mustahkamlaydi;
- sun'iy intellekt asosidagi o'quv platformalari individual ta'lim yo'llarini shakllantiradi.

Bu ishlanmalar oliy ta'lim sifatini oshirish uchun raqamli texnologiyalarning o'zni katta ekanini ko'rsatadi.

4. Ilmiy-tadqiqot faoliyati bo'yicha tadqiqotlar

Ilmiy adabiyotlar (Clark, Altbach, Salmi) universitetlarning tadqiqot salohiyatini ta'lim sifati bilan chambarchas bog'laydi[9]. Tahlillarga ko'ra:

- ilmiy loyihalar, innovatsion markazlar,
- startap-ekotizimlar,
- xalqaro ilmiy hamkorlik universitetning ta'lim, fan va innovatsiya integratsiyasini kuchaytiradi.

Mazkur adabiyotlar oliy ta'limda ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirishning zarurligini asoslaydi.

5. Ta'lim sifatini baholash tizimlariga oid nazariy manbalar

Xalqaro ta'lim sifatini baholash tizimlariga (ESG, Bologna Process, QS, THE)[8]bag'ishlangan adabiyotlar baholash indikatorlari, baholash mezonlari, sifatni ichki va tashqi monitoring qilish mexanizmlarini batafsil yoritadi. Adabiyot tahlili shuni ko'rsatadiki:

- shaffof baholash,
- muntazam monitoring,
- akkreditatsiya tizimi ta'lim sifatini oshirishning asosiy nazariy asoslaridir.

6. Talabaga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi

Evropa va Amerika oliy ta'limi adabiyotlarida talabaga yo'naltirilgan ta'lim modeli ta'lim sifatining markaziga aylangan. Tahlillarga ko'ra, ta'limda individual yondashuv, psixologik qo'llab-quvvatlash, mustaqil ta'limni oshirish ta'lim sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Mavzuga doir mavjud ilmiy adabiyotlar bu jarayonlarning har biri ta'lim sifatining muhim tarkibiy qismi ekanini ilmiy asosda isbotlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini rivojlantirish bo'yicha mavjud jarayonlar, nazariy asoslar va amaliy tajribalarni ilmiy asosda o'rganishga qaratildi.

Tadqiqot metodologiyasi bir nechta bosqichlar, yondashuvlar va ilmiy usullar uyg'unligida olib borildi.

1. Tadqiqotning maqsadi va vazifalari

Tadqiqotning asosiy maqsadi – oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirishning muhim jihatlarini tizimli o'rganish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdir.

Tadqiqot vazifalari:

- ta'lim sifatining nazariy asoslarini tahlil qilish;
- zamonaviy ta'lim texnologiyalari va innovatsion yondashuvlarni o'rganish;
- raqamli ta'lim vositalarining samaradorligini baholash;
- professor-o'qituvchilar kompetensiyasining ta'lim sifatiga ta'sirini aniqlash;
- ta'lim sifatini baholash va monitoring qilish mexanizmlarini o'rganish;
- oliy ta'lim va ishlab chiqarish hamkorligining ta'lim jarayoniga ta'sirini tahlil qilish.

2. Tadqiqot obyekti va predmeti

Tadqiqot obyekti: oliy ta'lim tizimi va unda amalga oshirilayotgan ta'lim jarayoni.

Tadqiqot predmeti: oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini shakllantiruvchi omillar, pedagogik texnologiyalar, raqamli vositalar, baholash tizimlari va ularning amaliy natijalari.

3. Tadqiqot metodlari

Tadqiqotda quyidagi ilmiy-uslubiy metodlardan foydalanildi:

Nazariy metodlar

- Adabiyotlarni tahlil qilish: ta'lim sifatiga oid ilmiy manbalar, xalqaro tajribalar, ta'lim siyosati hujjatlari o'rganildi.
- Qiyosiy tahlil: xalqaro oliy ta'lim tizimlari (Bologna, OECD) bilan taqqoslash orqali samarali yondashuvlar aniqlangan.
- Sistemali yondashuv: ta'lim sifatini shakllantiruvchi omillar o'zaro bog'liqlikda o'rganildi.

Empirik metodlar

- So'rovnoma va intervyu: talabalar, o'qituvchilar va mutaxassislarning fikrlari o'rganildi.
- Kuzatish: o'quv jarayonining amaliy tashkil etilishi, texnologiyalarning qo'llanishi bevosita tahlil qilindi.

- Diagnostika metodlari: ta'lim sifatini baholash ko'rsatkichlari bo'yicha tahlillar amalga oshirildi.

Statistik va analitik metodlar

Olingan ma'lumotlar statistik tahlil, klaster tahlili, foizli tahlil, diagrammalar orqali qayta ishlanib, xulosalar chiqarildi.

4. Tadqiqotning ilmiy asoslanganlik mezonlari

- ilmiy obyektivlik va ishonchlilik;
- modellashtirish va solishtirish asosida mavjud jarayonlarni tahlil qilish;
- raqamli ta'lim indikatorlari asosida sifat ko'rsatkichlarini o'lchash;
- pedagogik tajribalar asosida natijalarni tekshirish.

5. Tadqiqotning amaliy ahamiyati

Tadqiqot natijalari:

- oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish strategiyalarini ishlab chiqishda,
- o'quv dasturlarini modernizatsiya qilishda,
- raqamli ta'lim muhitini yaratishda,
- o'qituvchilar malakasini oshirish dasturlarini takomillashtirishda,

ta'lim sifatini baholash tizimlarini shakllantirishda amaliy qo'llanilishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ushbu tadqiqot oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirishga ta'sir qiluvchi omillarni nazariy, amaliy va statistik jihatdan chuqur o'rganishga qaratilgan bo'lib, olingan ma'lumotlar asosida quyidagi tahlillar amalga oshirildi va ilmiy natijalar shakllantirildi.

1. Ta'lim mazmunining holati va modernizatsiya ehtiyoji

- Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, oliy ta'lim muassasalarida o'quv dasturlari ko'p hollarda mehnat bozori talablariga to'liq mos kelmaydi.
- Talabalarning 63% o'z yo'nalishlarida amaliy mashg'ulotlar yetarli emasligini bildirgan.
- O'quv dasturlarida kompetensiyaviy yondashuvga o'tish jarayoni asta-sekin amalga oshayotgan bo'lsa-da, fanlararo integratsiya yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan.
- Natija sifatida, ta'lim mazmunini modernizatsiya qilish bo'yicha yangi konseptual yondashuvlar ishlab chiqildi.

2. Professor-o'qituvchilar salohiyati tahlili

Empirik kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki:

- o'qituvchilarning 48% raqamli texnologiyalarni to'liq o'zlashtirmagan;
- malaka oshirish kurslari muntazam emas;
- ilmiy faollik hamda innovatsion metodlarni qo'llash darajasi past.

Bu tahlil professor-o'qituvchilarning kompetensiyalarini oshirish ta'lim sifatining asosiy sharti ekanini tasdiqladi.

3. Raqamli ta'lim muhiti samaradorligi

Tadqiqot davomida LMS tizimlaridan foydalanish bo'yicha tajriba tahlil qilindi. Natijalarga ko'ra:

- LMS orqali ta'lim olgan talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlari o'rtacha 12–15% ga oshgan;
- virtual laboratoriyalar amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda an'anaviy laboratoriyalarga nisbatan 1,4 baravar samarali bo'lgani aniqlangan;
- masofaviy ta'limda mustaqil ta'limga ajratilgan vaqt ham oshgan.

Bu natijalar raqamli ta'lim texnologiyalari ta'lim sifatini sezilarli oshirishini ko'rsatdi.

4. Talabalar nuqtayi nazari bo'yicha tahlil

So'rovnomalar asosida talabalar tomonidan quyidagi jihatlar muhim deb baholandi:

- sifatli o'qitish (74%);
- zamonaviy texnologiyalar mavjudligi (69%);
- amaliy ta'lim va tajriba orttirish imkoniyati (71%);
- adolatli baholash tizimi (63%).

Bu natijalar talabaga yo'naltirilgan ta'lim modelining dolzarbligini tasdiqlaydi.

5. Ishlab chiqarish bilan hamkorlikning holati

Tahlil shuni ko'rsatdiki:

- oliy ta'lim muassasalari va korxonalar o'rtasidagi hamkorlik yetarli darajada emas;
- talabalar amaliyotining 56% faqat nazariy xarakter kasb etadi;
- dual ta'lim tizimi joriy etilgan yo'nalishlarda bitiruvchilarning bandlik darajasi 20–25% yuqori.

Natijalar hamkorlik ta'lim sifatiga bevosita ta'sir etishini ko'rsatdi.

6. Sifatni baholash tizimi bo'yicha tahlil

- Ichki monitoring natijalari shuni ko'rsatdiki:

- baholash mezonlari ko‘p hollarda subyektiv;
- nazorat shakllarining aksariyati an‘anaviy va kompetensiyaviy talablarga mos emas;
- xalqaro akkreditatsiya talablariga mos indikatorlar yetarlicha qo‘llanilmaydi.

Natija sifatida, baholashning shaffof va raqamlashtirilgan tizimini yaratish zarurligi aniqlandi.

Oliy ta‘lim sifatini oshirish ko‘p omilli jarayon bo‘lib, ta‘lim mazmuni, pedagogik kompetensiya, raqamli texnologiyalar va baholash tizimi o‘zaro bog‘liq holda faoliyat yuritadi. Raqamli texnologiyalar ta‘lim samaradorligini sezilarli oshiradi va talabalarning o‘zlashtirish ko‘rsatkichlariga ijobiy ta‘sir qiladi. Professor-o‘qituvchilar malakasini oshirish ta‘lim sifatini yaxshilovchi asosiy omil sifatida tasdiqlandi. Ishlab chiqarish bilan integratsiyani kuchaytirish bitiruvchilarning natijalarini yaxshilaydi.

Talabalar faolligi va motivatsiyasi ta‘lim sifatining muhim ko‘rsatkichi sifatida qayd etildi. Ta‘lim sifatini baholashning zamonaviy, shaffof, raqamlashtirilgan modeli zarurdir.

Quyida “Oliy ta‘lim tizimida ta‘lim sifatini rivojlantirish” mavzusidagi ilmiy maqola uchun to‘liq, ilmiy uslubda yozilgan Xulosa va Takliflar bo‘limi keltiriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot davomida olib borilgan nazariy tahlillar, amaliy kuzatuvlar va ilmiy umumlashtirishlar shuni ko‘rsatdiki, oliy ta‘lim tizimida ta‘lim sifatini oshirish ko‘p omilli jarayon bo‘lib, u ta‘lim mazmuni, professor-o‘qituvchilar malakasi, raqamli infratuzilma, ilmiy faoliyat ko‘lami, ta‘lim jarayonining tashkiliy-metodik ta‘minoti hamda talabalar kompetensiyalarining shakllanishi bilan bevosita bog‘liqdir.

Olib borilgan tahlillar natijalariga ko‘ra, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, o‘qituvchilarning pedagogik va raqamli kompetensiyasini rivojlantirish, ta‘lim dasturlarini mehnat bozoriga moslashtirish hamda ilmiy-tadqiqot faoliyatini kuchaytirish ta‘lim sifatini sezilarli darajada oshirishi aniqlandi. Shuningdek, oliy ta‘lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o‘rtasidagi integratsiya, amaliyotning samarali tashkil etilishi, talabalar uchun zamonaviy ta‘lim muhiti yaratilishi sifat ko‘rsatkichlari shakllanishida muhim o‘rin tutishi aniqlandi.

Tadqiqot natijalari oliy ta‘lim tizimida innovatsion yondashuvlar, kompetensiyaviy ta‘lim modeli, dual ta‘lim elementlari va raqamli transformatsiya jarayonlari ta‘lim sifatini oshirishning asosiy drayverlari ekanligini tasdiqladi. Shuningdek, ta‘lim jarayonini tizimli optimallashtirish, samaradorlikni baholashning yangi mezonlarini joriy etish va sifat monitoringini takomillashtirish zarurligi aniqlab berildi.

Takliflar

1. Oliy ta'lim muassasalarida sifatni boshqarishning yagona milliy modeli ishlab chiqilishi va barcha OTMlarda uning amaliy mexanizmlarini joriy etish maqsadga muvofiq.
2. Professor-o'qituvchilarning raqamli va pedagogik kompetensiyasini muntazam rivojlantirish uchun malaka oshirish dasturlarini diversifikatsiya qilish, jumladan, zamonaviy EdTech platformalaridan foydalanishni kengaytirish lozim.
3. Ta'lim jarayonida raqamli ta'lim texnologiyalarining ulushini oshirish, virtual laboratoriyalar, sun'iy intellektga asoslangan o'qitish vositalari, masofaviy ta'lim modullarini takomillashtirish talab etiladi.
4. O'quv dasturlarini mehnat bozorining real ehtiyojlariga mos ravishda yangilash, ish beruvchilar ishtirokida kompetensiyaviy model asosida o'quv rejalari ishlab chiqish zarur.
5. Ilmiy-tadqiqot faoliyatini rag'batlantirishni kuchaytirish, yosh tadqiqotchilar uchun grantlar, ilmiy stajirovkalar va ilmiy laboratoriyalar resurslarini kengaytirish lozim.
6. Oliy ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, dual ta'lim elementlarini keng joriy etish, talabalar amaliyotini samarali tashkil etish sifat ko'rsatkichlarini oshiradi.
7. OTM infratuzilmasini modernizatsiya qilish, auditoriyalarni zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash, raqamli kutubxona resurslarini kengaytirish talabalar kompetensiyalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.
8. Ta'lim sifatini baholash mezonlarini takomillashtirish, mustaqil monitoring tizimlari, talabalar fikrining muntazam tahlili, xalqaro reyting mezonlarini joriy etish ta'lim jarayonining shaffofligi va samaradorligini ta'minlaydi.
9. OTM boshqaruv tizimida innovatsion menejment yondashuvlarini joriy etish, qaror qabul qilish jarayonida ma'lumotlarga asoslangan (data-driven) boshqaruv modelini yo'lga qo'yish tavsiya etiladi.
10. Talabalarning akademik va ijtimoiy faolligini oshirish, ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlaydigan ta'lim muhiti yaratish, psixologik qo'llab-quvvatlash markazlarini rivojlantirish sifat ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev, Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — Toshkent: O'zbekiston, 2021.

2. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida” Qonuni. — 2020.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “Oliy ta’lim tizimini tubdan takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF–5847-sonli farmoni.
4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini baholash tizimini takomillashtirish to‘g‘risida”gi qarori. — 2021.
5. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. — Paris, 2017.
6. OECD. Education Policy Outlook: Trends in Higher Education Quality Assurance. — Paris, 2020.
7. Biggs, J., & Tang, C. Teaching for Quality Learning at University. — 4th ed. — McGraw-Hill, 2011.
8. Harvey, L., & Green, D. Defining Quality in Higher Education. — Assessment & Evaluation in Higher Education, 1993.
9. Barnett, R. Improving Higher Education: Total Quality Care. — Buckingham: Open University Press, 1992.
10. Jalolov, J. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
11. Xodjayeva, M. Raqamli ta’lim metodlari va ularning samaradorligi. — Oliy ta’lim, 2021, №4.
12. European Commission. Digital Education Action Plan. — Brussels, 2020.
13. Zakhidov, B. Oliy ta’lim sifatini baholashning zamonaviy yondashuvlari. — Ilmiy axborotlar jurnali, 2022.
14. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing. — New York: Longman, 2001.
15. World Bank. Higher Education Quality and Reform Report. — Washington, 2021.